

מיקוד חומרי למידה והוראה לשנה"ל תשפ"ו

מיקוד חומרי הוראה ולמידה נועד להעניק לבתי הספר כיוונים ברורים וממוקדים, שיסייעו בבניית תוכנית עבודה בית ספרית מותאמת ומבוססת יעדים שפתיים. המיקוד מאפשר ריכוז מאמץ פדגוגי בתחומי ליבה של השפה, תוך התאמה לרמות התלמידים ולתוכנית הלימודים החדשה. כך ניתן לתכנן הוראה יעילה, מדורגת ורלוונטית, התורמת להתקדמות שפתית מדידה ומשמעותית לאורך שנת הלימודים.

הערות כלליות

1. מיקוד זה מאפשר בניית תוכנית עבודה בית ספרית.
2. בכיתות א-ב יש ללמד לפי תוכנית טעימות קישור לתוכנית.
3. ידע הלשון יש ללמד בהקשר טקסטואלי בכל שכבות הגיל.
4. הספק חומר הלימוד: לפחות 70% בכיתות ג-ו.
5. חשיפה לשפה ועושר לשוני דבור וטקסטואלי (כתוב, נצפה- תמונה, סרטון, נשמע) multi-modality (לדוגמה: שירים, דיאלוגים, סיפורים קצרים).

כיתה א

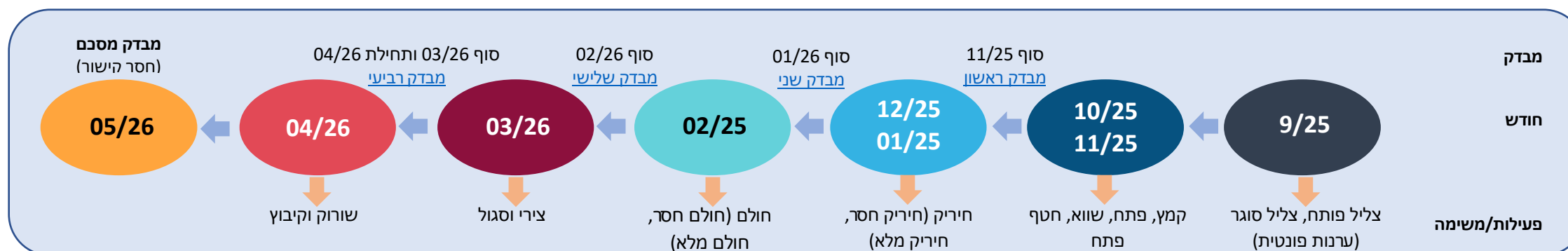
1. אוצר מילים: הכרת אוצר מילים בסיסי ורלוונטי (כולל מילות קישור, ביטויים ומשפטים קצרים, כגון: מה שלומך? איך קוראים לך?).
2. ניצני קריאה: זיהוי וקריאת השם הפרטי, זיהוי וקריאה של מילים נפוצות במרחב.
3. קליטה-הבנת הנשמע והפקה דבורה: האזנה לשירים ולסיפורים, חזרה על מילים, ביטויים ומשפטים, לשיר שירים ולדקלם פזמונים. התלמיד מסוגל להציג את עצמו ואת משפחתו, תחביבים ותחומי עניין.

כיתה ב

1. אוצר מילים: הכרת אוצר מילים בסיסי ורלוונטי.
2. קליטה-הבנת הנשמע והפקה דבורה: האזנה לשירים ולסיפורים, חזרה על מילים, ביטויים ומשפטים, לשיר שירים ולדקלם פזמונים העוסקים בענייני היום-יום.
3. ראשית קריאה וכתביה: מאמצע כיתה ב יש להתחיל ללמד את שלבי הקריאה והכתיבה (צליל פותח, צליל סוגר, פתח וקמץ + זיהוי כל האותיות בדפוס) הערה: בתשפ"ו יש להקנות את התנועות לתלמידי כיתה ג החל מחודש ספטמבר כדי לשמור על רצף פדגוגי.

כיתה ג

קריאה	קליטה: הבנת הנשמע	קליטה: הבנת הנקרא	הפקה דבורה	הפקה כתובה	סוגות	כשירויות לשוניות תקשורתיות
רכישת שלבי קריאה: ✓ זיהוי כל התנועות וצליליהן (לפירוט ראו סרגל פריסת החודשים בסוף עמוד זה). ✓ חיזוק אבני היסוד בראשית הקריאה (קריאה מדויקת של קטעים קצרים).	✓ להבין שאלות ומשפטים קצרים המלווים בשפת גוף ✓ לעקוב אחרי הנאמר ולהבין אותו ✓ להבין הודעות, הוראות והנחיות קצרות ופשוטות (במידת הצורך מלוות בתמונות ואיורים). ✓ לחלץ מידע מהקלטות קצרות	הבנת משמעות גלויה*: ✓ איתור מידע גלוי במספר מקומות בטקסט. ✓ אחזור מידע (כגון השלמת קטע)	✓ להציג את עצמם, סביבתם ודברים שאוהבים לעשות. ✓ שאלת שאלות פשוטות (חמש המ"מים). ✓ מתן תשובות קצרות ✓ הסקת מסקנות פשוטות בשילוב תמונות ✓ הבעת עמדה ודעה (למשל: אני אוהב לשחק כדורגל)	✓ כתיבת צלילים, מילים ומשפטים קצרים ✓ המבוססים על מילים שנלמדו. ✓ כתיבה תיאורית ✓ חווייתית או עובדתית במשפטים קצרים.	✓ הזמנות (רשמית או אישית) ✓ הוראות והנחיות ✓ הודעה ✓ טקסט סיפורי ✓ טקסט מפעיל ✓ טקסט מידעי	✓ רכישת אוצר מילים בסיסי הקשור לנושאים רלוונטיים. ✓ משמעויות של מילים (הפכים, מילים נרדפות) ✓ משפטי חיוב (כן / לא) ומשפטי שלילה (יש/אין) ✓ שימוש במילות קישור בקשר של הוספה וניגוד: וי"ו החיבור, גם; אבל ✓ מילות שאלה: מי, למי, מה, כמה, איפה, מתי ✓ מילות יחס בסיסיות ✓ חלקי הדיבר: פועל, שם עצם ושם תואר ✓ שם העצם בזכר ובנקבה, ביחיד וברבים ✓ נטיית הפועל בזמן עבר והווה בזכר ובנקבה. ✓ סימני הפיסוק: נקודה וסימן שאלה

כיתה ד

קריאה	קליטה: הבנת הנשמע	קליטה: הבנת הנקרא	הפקה דבורה	הפקה כתובה	סוגות	כשירויות לשוניות תקשורתיות
✓ שליטת התלמיד בקריאת משפטים פשוטים וטקסטים קצרים הכוללים מילים מוכרות וחדשות.	✓ להקשיב ולעקוב אחרי עיקרי הדברים המושמעים ולהביןם	✓ הבנת משמעות גלויה: איתור פרטי מידע מפורשים בטקסט (כגון שמות, פעולות, זמן ומקום) ✓ זיהוי רעיונות, הגדרות הסברים והכללות הכתובים בטקסט במפורש	✓ להציג את עצמם, סביבתם ודברים שאוהבים לעשות. ✓ לתאר פעולות מחיי היום-יום וחוויות אישיות ✓ למסור מידע על אודות אנשים, מקומות	✓ כתיבת מילים, צלילים ומשפטים תקינים תחביריים ✓ כתיבה לפי מבנה ארגוני (תיאור והדגמה, סיבה ותוצאה, שאלה ותשובה, הבעת עמדה) ✓ כתיבת סיפור קצר שמלווה בתמונות ובאיורים (לכתוב התחלה, המשך וסוף לסיפור)	✓ סיפור קצר ✓ טקסט תיאורי ✓ טקסט מידעי ✓ שיחה ✓ שירים ✓ הודעה ✓ טבלה ✓ טקסט מפעיל (הוראות והנחיות)	✓ הבנת המשמעות של פעלים בציווי למילוי הוראות והנחיות ✓ בניין קל ובניין פיעל: נטיית פעלים פשוטים בזמן עבר ובהווה ✓ הטיית מילים במין ובמספר ✓ כינויי שייכות פרודים (שלי, שלך) ✓ מילות קישור להוספה ולסיבה (ו) ✓ החיבור, גם, כי, בגלל ✓ כינויי רמז: זה, זאת, אלה (אלו) ✓ שם הפועל ✓ סימני פיסוק (נקודה, סימן שאלה, סימן קריאה ונקודתיים). ✓ שם המספר המונה והסודר (1-10) ✓ תפקיד ה"א היידוע
		✓ הבנת משמעות משתמעת: ✓ הבנת קשרים באמצעות מאזכרים ✓ הבנת קשרים לוגיים שאינם מפורשים בטקסט (למשל הכללה, פירוש, סיבה ותוצאה וכדומה) ✓ יצירת הכללות (כגון תכונות של דמויות, משפחות מילים)				

כיתה ה'

קריאה	קליטה: הבנת הנשמע	קליטה: הבנת הנקרא	הפקה דבורה	הפקה כתובה	סוגות	כשירויות לשוניות תקשורתיות
✓ דיוק בקריאה: שליטת התלמיד בקריאת קטע קצר הכולל משפטים מורכבים	✓ להקשיב ולעקוב אחרי עיקרי הדברים המושמעים ולהבין לזהות הסכמה או אי הסכמה	✓ הבנת משמעות גלויה: איתור פרטי מידע מפורשים בטקסט רציף ובטקסט בלתי רציף	✓ להציג בעל פה ובכתב נושא מוכר	✓ כתיבת סיפור	✓ סיפור	✓ סימני פיסוק: נקודה, סימן שאלה, סימן קריאה, נקודתיים ומירכאות.
✓ שטף קריאה	✓ להבין הוראות, הודעות והנחיות המתייחסות לביצוע משימות שגרתיות.	✓ זיהוי רעיונות, הגדרות הסברים והכללות הכתובים בטקסט במפורש	✓ מתן תשובות ענייניות (בהקשר לנושא, לדברי החבר, לשאלה שנשאלה)	✓ כתיבה לפי מבנה ארגוני (תיאור והדגמה, סיבה ותוצאה, טיעון והנמקה, שאלה ותשובה, בעיה ופתרון, השוואה)	✓ טקסט טיעון	✓ מילות קישור לסיבה ותוצאה (לכן, כי), לניגוד (אבל, אך) לזמן (לפני, אחרי, אחר כך, אז) ולתכלית (כדי)
		✓ הבנת משמעות משתמעת: הבנת מילה או ביטוי בהקשר	✓ השתתפות בשיחה ובדיון בע"פ	✓ טקסט מידע	✓ שיר	✓ נטיית הפועל בעבר, בהווה ובעתיד בבניין פעל (קל) + פיעל
		✓ הבנת קשרים באמצעות מאזכרים	✓ הבעת עמדה/דעה	✓ שיחה	✓ כתבות	✓ מילות שאלה (חיבור משפט שאלה פשוט בעזרת מילות שאלה)
		✓ הבנת קשרים לוגיים שאינם מפורשים בטקסט (למשל הכללה, פירוש, סיבה ותוצאה וכדומה)		✓ טקסט מפעיל		✓ שם המספר המונה והסודר (1-20); תאריך
		✓ יצירת הכללות (כגון תכונות של דמויות, משפחות מילים)				✓ כינויי שייכות חבורים (משפחתי, אביד).
		✓ הבנת רעיונות שאינם כתובים בטקסט במפורש				✓ מבנים מודליים (לא צריך, כדאי ל, חובה ל)
		✓ פרשנות, עיבוד ויישום: אפיון דמויות בטקסט והיחסים ביניהן				✓ משפטים מאוחדים (מחוברים)
						✓ מבני סמיכות

כיתה ו

קריאה	קליטה: הבנת הנשמע	קליטה: הבנת הנקרא	הפקה דבורה	הפקה כתובה	סוגות	כשירויות לשוניות תקשורתיות
✓ דיוק בקריאה: שליטת התלמיד בקריאת קטע קצר הכולל משפטים מורכבים	✓ להקשיב ולעקוב אחרי עיקרי הדברים המושמעים ולהבינם	✓ הבנת משמעות גלויה: איתור פרטי מידע מפורשים בטקסט רציף ובטקסט בלתי רציף	✓ להציג בעל פה ובכתב נושא מוכר, תוכניות עתידיות מתן תשובות ענייניות (בהקשר לנושא, לדברי החבר, לשאלה שנשאלה)	✓ כתיבת סיפור ✓ כתיבת הוראות ✓ כתיבת מכתב אישי ✓ כתיבה לפי מבנה ארגוני (תיאור והדגמה, סיבה ותוצאה, טיעון והנמקה, שאלה ותשובה, בעיה ופתרון, השוואה)	✓ שיחה ✓ סיפור ✓ טקסט מידע ✓ טקסט טיעון ✓ שיר ✓ כתבות ופרסומות ✓ הזמנה ✓ טקסט מפעיל ✓ טבלאות ושלטים	✓ מילות קישור: מילות סיבה, תוצאה, הוספה, תכלית, זמן ותנאי ✓ מבנה משפט תנאי קיים (אם) ✓ משפטי חיוב ושלילה: יש/אין-כן/לא ✓ פעלים בבניינים קל ופיעל בגופים השונים בעבר, בהווה, בעתיד ובציווי; פעלים בבניין נפעל בעבר ובהווה ✓ מבני סמיכות ✓ משפטים סבילים. ✓ שם המספר המונה (1-100) ✓ נטיית מילות יחס
✓ שטף קריאה	✓ להקשיב ולעקוב אחרי עיקרי הדברים המושמעים ולהבינם ✓ לזהות הסכמה או אי הסכמה ✓ להבין הוראות, הודעות והנחיות המתייחסות לביצוע משימות שגרתיות.	✓ הבנת משמעות משתמעת: הבנת מילה או ביטוי בהקשר ✓ הבנת קשרים באמצעות מאזכרים ✓ הבנת קשרים לוגיים שאינם מפורשים בטקסט (למשל הכללה, פירוש, סיבה ותוצאה וכדומה) ✓ יצירת הכללות (כגון תכונות של דמויות, משפחות מילים) ✓ הבנת רעיונות שאינם כתובים בטקסט במפורש פרשנות, עיבוד ויישום: ✓ אפיון דמויות בטקסט והיחסים ביניהן ✓ השערת השערות לפי הכתוב בטקסט	✓ השתתפות בשיחה ובדיון בע"פ ✓ הבעת עמדה ודעה	✓ הבעת עמדה ✓ כתיבת טקסט עיוני קצר הקשור לעולמם של התלמידים		

עולמות התוכן ונושאים להוראה

✓ חופשת הקיץ	✓ בעלי מקצוע	✓ השעון ולוח השנה	✓ משפחה מורחבת	✓ עונות השנה	✓ הצגה עצמית
✓ השעון ולוח השנה	✓ מוסדות ציבור (בנק, דואר)	✓ העיר והכפר	✓ חברות	✓ אני נקי ובריא	✓ היכרות עם התלמידים
✓ חיי היום-יום בבית הספר ומחוצה לו	✓ חיי העיר	✓ בילוי וקניות	✓ מי אני	✓ כלי תחבורה	✓ שלום כיתה א'
✓ העיר והכפר	✓ ספורט	✓ מועדים וחגים	✓ מעגל הרגשות		✓ רגשות
✓ תחביבים	✓ חגים ומועדים	✓ מוסדות ציבור (בנק, דואר)	✓ לבוש ומראה חיצוני		✓ אני ומשפחתי
✓ שעות פנאי	✓ כללי אזהרה ובטיחות	✓ טיול שנתי	✓ בעלי חיים: חיות בר וחיות מחמד		✓ איברי גוף
✓ בריאות וטיפול רפואי			✓ מאכלים ותזונה בריאה		✓ כיוונים
✓ מפה: כיוונים, אזורים			✓ סדר היום		✓ בית הספר
✓ רשתות חברתיות					✓ בעלי חיים
					✓ צבעים

שימו לב: כל נושא אפשר ללמד בשכבת גיל שונה תוך התאמת אוצר המילים והידע הלשוני

בברכה,

נג'ם ראבי

מנהלת תחום דעת עברית בקדם יסודי
וביסודי בחינוך הערבי